

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช*

จรัสรัตน์ สุดใจ**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช (2) ความแตกต่างของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู ตามตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ขนาดของโรงเรียน และเพศของผู้บริหาร และ (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 338 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบ LSD

ผลการวิจัยพบว่า (1) ครูมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี (2) การศึกษาความแตกต่างของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลพบว่าครูและผู้บริหารที่มีเพศต่างกัน ครูมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ (3) สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย ผู้บริหารขาดความเป็นธรรม ไม่นำกฎระเบียบที่วางไว้มานำใช้กับบุคลากร ขาดการวางแผนในการใช้ทรัพยากร และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ผู้บริหารควรได้รับการอบรม พัฒนาควรมีบทลงโทษที่ชัดเจนต่อบุคลากร ควรทัศนศึกษาในพื้นที่เพื่อประหยัดงบประมาณ

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล ทัศนะ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

* ส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ นครศรีธรรมราช

** นักศึกษาปริญญาโท

Good Governance Administration as Perceived by the Teachers in Educational Expansion Schools in Nakhon Si Thammarat*

Jureerat Sudjai**

Abstract

The objectives of this research were to 1) study and compare educational expansion school teachers' perceptions towards good governance administration in Nakhon Si Thammarat in relevance to gender, educational level, work experience, school size and gender of the school administrators, and (2) examine problems and suggestions in pertinent to good governance administration. A sample of 338 educational expansion school teachers was selected through stratified random sampling. The instrument used was a questionnaire which contained a five-level rating scale and open-ended questions with the reliability value of 0.95. The elements of statistics used in analyzing the data were percentage, mean, standard deviation, One way ANOVA, and LSD multiple comparisons.

It was found that in overall, (1) the teachers perceived both general and specific type of good governance administration as good. (2) Gender differences of both teachers and administration caused differences in perceptions towards good governance administration. These differences were found to be statistically significant at .001 and .01 levels respectively. In addition, teachers with different educational levels and different school sizes perceived good governance administrations as a whole differently at .05 level of significance. No difference was found among teachers who had different years of teaching experience and 3) In terms of problems, it was found that the administrators were unfair, did not follow the rules and regulations as set earlier, lacked good planning of using resources. It was suggested that they should be trained, develop a good punishment system for staff and organize local study tours to save school budgets.

Key words: Good Governance; View; Educational Expansion Schools.

* Part of Thesis for the Master Degree of Education, Education Administration Program, Graduate School, Southern College of Technology, Nakhon Si Thammarat.

** Graduate Student.

บทนำ

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากตระหนักถึงความเข้มแข็งและความมั่นคงของประเทศมาจากการพัฒนาศักยภาพของคนในชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 “มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวง กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” โดยมุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน จัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นแนวทางหนึ่งในการที่จะพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทย ตามรายงานการประเมินผลหนึ่งทศวรรษโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้สรุปว่าเป็นการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ชื่อว่า โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ ได้ดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เป็นต้นมา และปัจจุบันเรียกว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กไทยทุกคนซึ่งมีอายุย่างเข้าสู่ปีที่ 7 จนถึงอายุย่างเข้าสู่ปีที่ 16 อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543)

ปัญหาการบริหารการศึกษาที่สำคัญคือ มีการร้องเรียนกล่าวหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหลายประการ เช่น การเลื่อนขึ้นเงินเดือน การเลือกปฏิบัติ

ต่อบุคคลอย่างไม่เป็นธรรม การสร้างเอกสารกลั่นแกล้งข้าราชการครู มีพฤติกรรมชอบขอบริจาคและใช้เงินของสถานศึกษาไม่ถูกต้องตามระเบียบของราชการ และมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหลายประการ โดยได้มีการร้องเรียนไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาและหน่วยงานต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549)

สำนักงานรัฐมนตรีจึงขอกระเปียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2542 ขึ้น เพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการถือปฏิบัติ การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงควรนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าวได้แก่ (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักความมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบ และ (6) หลักความคุ้มค่า (สำนักงานรัฐมนตรี, 2542)

ผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครุว่ามีมากน้อยอยู่ในระดับใด และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อส่งเสริม พัฒนาและปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาแก่ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อเสริมสร้างให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเมื่อจำแนกตามตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ในการสอน ขนาดของโรงเรียน และเพศของผู้บริหาร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ คือ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2555 จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 146 โรงเรียน จำนวนครู 2,739 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2555 จำนวน 338 คน ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนของประชากรตามขนาดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ใช้แบบสอบถามแบบสำรวจรายการ แบบสอบถามทัศนะของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 หลัก รวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และรวบรวมแบบ สอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 310 ฉบับ (ร้อยละ 91.72) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของ

ผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละ วิเคราะห์ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการทดสอบของ LSD

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี (4.26 ± 0.34) โดยเฉพาะด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับดีมากว่าทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษิณา เหลืองทวีผล (2551) พบว่า โดยภาพรวมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ให้ความสำคัญในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียนได้มีประสิทธิภาพ ทำให้การบริหารงานสำเร็จตามเป้าหมาย

ด้านหลักนิติธรรม พบว่าครูมีทัศนะต่อการบริหาร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับดี (4.23 ± 0.48) โดยเน้น มีการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพงษ์พันธ์ วันดีเรืองไพศาล (2551) พบว่า ผู้บริหารใช้หลักนิติธรรมในการบริหารอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการบริหารงานเป็นอย่างมาก โดยปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของหน่วยงานอย่างเคร่งครัด

ด้านหลักคุณธรรม พบว่าครูมีทัศนะต่อการบริหาร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับดี (4.29 ± 0.45) โดยเน้น การใช้เวลาจากสภาพ เหมาะสม และให้เกียรติบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา จิตคง (2556) พบว่าครูโรงเรียน

มัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีทักษะต่อการบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี คือมีความประพฤติดีงามตามหลักศีลธรรมจรรยา

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่าครูมีทักษะต่อการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี (4.41 ± 0.42) โดยเน้น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเบิกจ่ายเงิน ถูกต้องตามระเบียบ อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประยงค์ โคกแดง (2551) พบว่าให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเบิกจ่ายเงินถูกต้องตามระเบียบ

ด้านหลักความมีส่วนร่วม พบว่าครูมีทักษะต่อการบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี (4.26 ± 0.41) โดยเน้น มีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย โนนทิง (2550) ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับบุคลากร โดยมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการทำงานเป็นทีมเพื่อสร้างความรักสามัคคีเกิดขึ้นในทีมงานทำให้งานมีประสิทธิภาพ

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่าครูมีทักษะต่อการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี (4.24 ± 0.37) โดยเน้น มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ บังชิต (2550) ได้รายงานการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่าครูมีทักษะต่อการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี (4.15 ± 0.40) โดยเน้นผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่ รวมทั้งอุปกรณ์ของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรหมเมศวร์ คำผาบ (2550) พบว่าหลักความคุ้มค่าของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วยความประหยัดเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่ รวมทั้งอุปกรณ์ของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และมีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและสอดคล้องงานวิจัยของปนัดดา จิตคง (2556) พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีทักษะโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี คือมีการรณรงค์ กำหนดมาตรการให้บุคลากร ครู และนักเรียน ใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัด

2. การศึกษาความแตกต่างของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีทักษะต่อการบริหาร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระประเมศวร์ ปญญาวิชโร (แจ่มแจ้ง) (2554) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โดยรวมแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า หากผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง มีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงาน ส่งผลให้ผู้ร่วมงานไม่ว่าเป็นเพศหญิงหรือเพศชายเกิดความเชื่อมั่นศรัทธา มีทัศนคติที่ดีมีความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย

ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีทักษะการบริหาร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รินทร์รติ พิทักษ์ (2553) พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานไม่เท่าเทียมกัน โดยอาจคำนึงถึงคุณวุฒิของผู้ร่วมงาน จึงทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ซึ่งได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในระดับสูงมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่าวุฒิปริญญาตรี จึงอาจมีความคิดเห็นว่าสิ่งที่ผู้บริหารดำเนินการอยู่ยังไม่ดีเท่าที่ควร

ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีทักษะต่อการบริหาร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจำนงค์ นานทองตุม (2550) รายงานว่า ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่าง แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ก็มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมือนกัน และเนื่องมาจากครูที่บรรจุใหม่และครูที่มีอายุราชการหรือประสบการณ์มาแล้ว ก็ต้องอยู่ในกรอบระเบียบที่เหมือนกัน เมื่อครูต้องปฏิบัติตนในแนวทางเดียวกัน ครูจึงมีความคิดเห็นหรือทัศนะของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา จึงไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทักษะต่อการบริหารโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด มาวงค์ (2554) พบว่าขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน ผู้บริหารมีความคิดเห็น

เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ขนาดของสถานศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ประการหนึ่งของการประสบความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่งถ้าพิจารณาในทางปฏิบัติจะพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางจะมีความพร้อมด้านต่าง ๆ อาทิ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กเป็นอย่างมาก จึงทำให้สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน

ผู้บริหารที่มีเพศต่างกัน พบว่า ครูมีทักษะต่อการบริหารโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา จิตคง (2556) การศึกษาความแตกต่างของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ สุรินทร์ (2552) พบว่า เพศหญิงและเพศชาย มีความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความคิดเห็นของเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นส่วนใหญ่เหมือนกัน มีความสนใจ ความใส่ใจ การเห็นคุณค่า เจตคติ ความคาดหวัง ในตัวผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู

ด้านหลักนิติธรรม ครูได้เห็นปัญหาว่าการขาดความซื่อสัตย์สุจริตของผู้บริหาร การละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่นำมาตรการกฎระเบียบที่วางไว้มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ และให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าผู้บริหารควรทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร ควรใช้หลักนิติธรรม

ควบคู่กับหลักคุณธรรม ควรมีการติดตามควบคุม กำกับอย่างสม่ำเสมอ และให้โอกาสแก่บุคลากร เพื่อแสดงความคิดเห็น และลดความขัดแย้ง

ด้านหลักคุณธรรม ครูได้เห็นปัญหาว่า ผู้บริหารยังไม่ให้ความสำคัญเป็นธรรมกับทุกคน เช่น การพิจารณาความดีความชอบ การพิจารณาผลงาน ของบุคลากร ยังต้องได้รับการพัฒนา และให้ ข้อเสนอแนะไว้ว่า ผู้บริหารควรได้รับการอบรม พัฒนา เพื่อให้คุณธรรมเข้าถึงจิตใจผู้บริหาร โดยแท้จริง ควรใช้หลักคุณธรรมในการพิจารณา ตัดสินในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าความรู้สึก

ด้านหลักความโปร่งใส ครูได้เห็นปัญหาว่า การปฏิบัติงาน มีความโปร่งใสไม่ค่อยต่อเนื่อง ด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ควรมีการชี้แจงให้ ชัดเจน โรงเรียนควรจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ และให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ความโปร่งใสนั้นผู้บริหาร ต้องใช้หลักนิติธรรมควบคู่กับหลักคุณธรรม ควร จัดให้มีการประชุมเพื่อชี้แจงด้านงบประมาณแก่ บุคลากรทุกเดือน

หลักความมีส่วนร่วม ครูได้เห็นปัญหาว่า ขาดการรณรงค์ให้บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมประเมินผล ร่วมกันภาคภูมิใจในกิจกรรมของงานที่สถานศึกษา จัดอย่างจริงจัง และให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ผู้บริหาร ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของ โรงเรียนให้ชุมชนทราบ จัดให้บุคลากรทุกภาคส่วน มีการประชุมเพื่อแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบอย่าง จริงจังเป็นรูปธรรม

ด้านหลักความรับผิดชอบ ครูได้เห็นปัญหาว่า ผู้บริหารขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของ ตนเอง ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับ ส่วนรวม ด้านการจัดเก็บข้อมูล ยังขาดการจัดเก็บ ไว้เป็นระบบทำให้ยากต่อการสืบค้นข้อมูล และให้ ข้อเสนอแนะไว้ว่า หลักความรับผิดชอบผู้บริหาร ควรใช้ความมุ่งมั่นและตั้งใจเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน

ด้านหลักความคุ้มค่า ครูได้เห็นปัญหาว่า การจัดสรรทรัพยากรของข้าราชการไทยยัง ล้าหลังมาก ขาดการพัฒนา และการวางแผนการ ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า และให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรไปศึกษาดูงานในประเทศที่พัฒนา แล้วบ้าง เพื่อนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้น ควรสำรวจแหล่ง เรียนรู้ในชุมชนก่อนเพื่อประหยัดงบประมาณใน การไปทัศนศึกษาในสถานที่ที่ห่างไกล

สรุป

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตาม ทศนะของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี ครูที่มีเพศ ต่างกันมีทักษะต่อการบริหารโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบความแตกต่างกันในด้าน หลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความ มีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลัก ความคุ้มค่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทักษะ ต่อการบริหารโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณา รายด้านพบความแตกต่างกันในด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส ครูที่ มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีทักษะต่อการ บริหารโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูที่ ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทักษะต่อ การบริหารโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณา รายด้านพบความแตกต่างกันในด้านหลักความ มีส่วนร่วมและด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหาร ที่มีเพศต่างกันมีทักษะต่อการบริหารแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบความแตกต่างกันในด้าน หลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส ด้าน หลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษา ควรใช้หลักนิติธรรมควบคู่กับหลักคุณธรรม ควรมี การติดตาม ควบคุม กำกับอย่างสม่ำเสมอ และนำ

มาตรการมาใช้กับบุคลากร อีกทั้งควรทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร

2. ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการอบรม พัฒนา เพื่อให้คุณธรรมได้เข้าถึงจิตใจผู้บริหารโดยแท้จริง ควรมีการประเมินติดตาม ตรวจสอบ การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้หลักนิติธรรมควบคู่กับหลักคุณธรรม และควรจัดให้มีการประชุมเพื่อชี้แจงด้านการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณแก่บุคลากรทุกเดือนและเปิดเผยให้สาธารณชนได้ทราบ

4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ จัดให้บุคลากรทุกภาคส่วนมีการประชุมและร่วมกันรับผิดชอบในหน้าที่อย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรม

5. ด้านหลักความรับผิดชอบต่อผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ความมุ่งมั่นและตั้งใจเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนหรือผู้ใดผู้หนึ่ง/กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

6. ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงส่วนรวมและประโยชน์ ที่ได้รับควรจะเป็นนักเรียนมากที่สุด เช่น ควรไปศึกษาดูงานในประเทศที่พัฒนาแล้วบ้าง เพื่อนำมาเพื่อปรับปรุงงานควรจัดทำและสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชนก่อน เพื่อการทัศนศึกษาในพื้นที่และประหยัดงบประมาณในการไปทัศนศึกษาในสถานที่ที่ห่างไกล

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาประชากรกลุ่มอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดอื่น เช่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ

อาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

3. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรจะศึกษาโดยการเพิ่มตัวแปรอิสระให้มากยิ่งขึ้นและมีการสัมภาษณ์เพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- จำนงค์ นาหนองตูม. (2550). *การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ทักษิณา เหลืองทวีผล. (2551). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ปนัดดา จิตคง. (2556). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 6(2), 43-61.*
- ประยงค์ โคกแดง. (2551). *ครอบครัวกับธรรมาภิบาล*. รายงานประกอบการเรียนหลักสูตรธรรมาภิบาลสำหรับผู้บริหาร การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รุ่นที่ 3 . กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า. ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์พันธ์ วันดีเรืองไพศาล. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- พรหมเมศวร์ คำผาบ. (2550). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พระประเมศวร์ ปญญาชีโร. (2554). ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ บังชิต. (2550). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- รินทร์ดี พิทักษ์. (2553). พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วิชัย โนนทิง. (2550). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมคิด มawangศ์. (2554). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุพพตา ประภาศิริ. (2549). การศึกษาธรรมาภิบาลในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ สร 04009/3344 เรื่องวินัยข้าราชการครู. ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2549.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). รายงานการประเมินผล 1 ทศวรรษโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา (ปีการศึกษา 2533-2542) เส้นทางสู่การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). แนวทางบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.